

Ədəbi əlaqələr

Ədəbi əlaqələr və təsirlər ədəbi prosesin formalaşması və inkişafının əsas qanunauyğunluqlarından biridir. Bu, ədəbiyyatların davamlı qarşılıqlı əlaqələri və qarşılıqlı zənginləşməsindən, bir ədəbiyyatın digərinə nüfuz etməsindən, müxtəlif formalarda təzahür etməsindən ibarətdir.

1. Bədii tərcümə

2019-cu ildə Azərbaycan Dövlət Tərcümə Mərkəzində məşhur dramaturq, şair, nasir, teatr nəzəriyyəçisi Bertold Brextin dünyanın bir sıra teatrlarında tamaşaya qoyulmuş ən məşhur dörd pyesi - "Kuraj ana və uşaqları", "Qalileyin həyatı", "Üçquruşluq opera" və "O əsgər olmasın, bu əsgər olsun" daxil edilmiş "Seçilmiş əsərləri" (tərc. İfqar Əlfiqulu); görkəmli serb yazıçısı, Nobel mükafatı laureatı İvo Andriçin "Drina körpüsü" (serb dilindən tərcümə edən Cəlil Nağıyev); Argentinə səfirliyi ilə Azərbaycan Dövlət Tərcümə Mərkəzinin növbəti birgə layihəsi üzrə Argentinə Xarici İşlər və Etibar Nazirliyinin Tərcümələrə dəstək üzrə "Sur (Cənub)" Proqramı çərçivəsində tanınmış Argentinə yazıçısı Klavdia Pineironun "Bir damcı bəxt" kitabı (tərc. Emin Abdullayev) və s. nəşr edilmişdir.

Bədii Tərcümə və Ədəbi Əlaqələr Mərkəzi 2019-cu ildə bir sıra layihələrə imza atmış, serb şairi Radomir Andriçin "Yazı masasının o biri üzündə" (tərc. S.Babullaoglu), Moldova-rumın şairi Reo Butnarunun "Çətir götürməyi unutmayın" (C.Yusifli və S.Babullaoglu), Marqaret Ətvud "Yanmış evdə səhər yeməyi" (tərc. C.Yusifli) kitablarını Azərbaycan oxucusunun ixtiyarına vermişdir.

Dərc olunan tərcümə əsərləri əsasən, "Ulduz" və "Azərbaycan" jurnallarında yer almışdır.

Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunun "Ədəbiyyatşünaslıq, plyus" Yaradıcılıq Birliyinin "Plyus bədii yaradıcılıq" ədəbi almanaxında (Bakı, Elm və təhsil, 2019) İnstitutun əməkdaşları tərəfindən rus, ingilis, türk, alman, qırğız, fars dillərindən edilmiş bədii tərcümələr yer almışdır.

2. Beynəlxalq tədbirlər, konfranslar, simpoziumlar. Nəsimi - 650

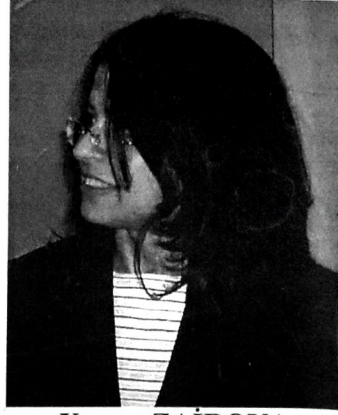
Yubiley ili çərçivəsində Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası tərəfindən İmadəddin Nəsiminin 650 illik yubileyinə həsr olunmuş beynəlxalq səviyyəli konfrans və elmi sessiyalar təşkil edilmişdir.

"Nəsimi ili" elan edilməsi ilə əlaqədar Azərbaycanla yanaşı, xarici ölkələrdə də çoxsaylı tədbirlər, layihələr həyata keçirilmiş, Nəsiminin əsərləri müxtəlif xalqların dillərinə tərcümə olunub nəşr edilmişdir.

AMEA-nın bir sıra elmi müəssisələrində olduğu kimi, Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunda da yubiley ili ilə əlaqədar bir sıra silsilə tədbirlər keçirilmişdir.

2019-cu ilin "Ədəbi proses" nə daxil olan, Nəsimi yubileyinə həsr edilmiş digər Beynəlxalq tədbir isə "LiFFt-2019" IV Avrsiya ədəbi festivallar festivalı olmuşdur. Avrsiya xalqlarının "LiFFt" Mədəni Layihələrinin İnkişafına Dəstək Fondu və Heydər Əliyev Fondunun təşkilatçılığı və "Avrsiya Xalqları Assambleyası" beynəlxalq qeyri-hökumət təşkilatları ittifaqının dəstəyi ilə "LiFFt-2019" IV Avrsiya ədəbi festivallar festivalı keçirilmişdir.

Tərcüməşünaslıq sahəsində də bir sıra işlər görülmüşdür. Azərbaycan Dillər Universitetində Tərcümə fakültəsinin təşkilatçılığı ilə "Tərcümə problemləri" mövzusunda elmi-praktik konfrans keçirilmişdir. Konfransda "Bədii tərcümənin problemləri", "Sahələr üzrə tərcümə", "Tərcümədə İKT-dən istifadə

Xanım ZAIROVA

filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent

yolları", və "Tərcümənin tədrisi" bölmələrində iş aparılmışdır.

3. Xarici ölkələrdə nəşrlər

Azərbaycan ədəbiyyatının həm bədii tərcümə, həm də elmi araşdırmalarla dünyada tanınması istiqamətində də mühüm işlər görülmüşdür. Azərbaycan Dövlət Tərcümə Mərkəzi tərəfindən Azərbaycan yazıçılarının qələmə aldığı 28 hekayədən ibarət "Azərbaycan Ədəbiyyatı Antologiyası" nı fransız dilinə çevrilib Fransanın "Kapaz" nəşriyyat evində nəşr edilmişdir. Bundan əlavə, Almaniyada xalq yazıçısı Elçinin "Teleskop", Mənim sevimli dəlim", Şekspir", və "Cəhənnəm sakinləri" əsərlərindən ibarət "Pyeslər" kitabı (tərc. K.H. Kiel), S. Babullaoglunun "Oğlumla söhbət" şeirlər kitabı (tərc. Y. Savalan və O. Aras), yazıçı-dramaturq Ülvüviyyə Heydərovanın "Uçaqlıq" mono-pyesi alman dilində, Rumuniyada S. Babullaoglunun 37 şeirdən ibarət "Şeirlər toplusu", M. İsmayılın dörd şeiri "Dünya şeir antologiyası"nda rumın dilində, Serbiyada S. Babullaoglunun "Müsahibə" şeirlər kitabı, Fərid Hüseynin 60 şeirdən ibarət "Qəlbin təbiiyə dərsləri" kitabı (tərc. Nina Smic), Əjdər Olun "Səhra komandirinin meymunu əsəri serb dilində, Fransada M. İsmayılın "Sürgündə tənha bir ocaq" şeirlər toplusu, Ç. Abdullayevin "Şübhəsiz metamorföz" kitabı fransız dilində, Q.Nəcəfzadənin Moskvada müxtəlif dillərdə - fransız, ispan, holland, ingilis, rus dillərində, İspaniyada "Azahar" poeziya dərgisində ispan dilində nəşr edilmişdir.

2019-cu ildə Ədəbiyyat İnstitutunun əməkdaşlarının xarici ölkələrdə də elmi tədqiqat əsərləri nəşr olunmuşdur...

4. Yazıçı və şairlərlə, ədəbiyyatşünaslarla, səfirlərlə görüşlər, birgə layihələr

2019-cu ildə bu istiqamətdə müxtəlif görüşlər keçirilmişdir.

Sofiyada Bolqarıstanın Müqəddəs Kiril və Metodiy adına Milli Kitabxanasında görkəmli Azərbaycan yazıçısı, böyük dramaturq və ictimai xadim Cəlil Məmmədquluzadənin həyat və yaradıcılığına həsr olunmuş döyürmi masa keçirilib.

AMEA-nın Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunda Serbiya Yazıçılar Birliyinin fəxri sədri Radomir Andriç, Moldova Pen Təşkilatının sədri Leo Butnarı və Slovakiya şairi Valeri Kupka ilə və Oman Mədəniyyət Assosiasiyasının prezidenti Dr. Aişə Əd Dərməki ilə görüş keçirilmişdir.